на Станиловић пр. нам.
Бегеч-сан немет.

Година V. Timişoara, (Темишвар) 1. октобра 1925. Бр. 18.

ГЛАСНИК

ЦРКВЕНИ, ШКОЛСКИ И ДРУШТВЕНИ ЛИСТ.

Издаје: Архим. Стефан Николић, Еписк. Викар.

Излази 1. и 15. сваког месеца. Уредништво и Администрација у Timişoara, Cetate Piaţa Unirii Nr. 2. Телефон број 523. (Рукописи се не враћају.)

Уређује Слободан Костић Епарх. бележник.

Службени део.

К. 424/278. из 1925.

Ман. Управама и црквеним општинама.

Подручна срп. прав. црквена општина у Радимни (Клисура) зида нову цркву. Како јој материјална средства за довршење градње и снабдевање цркве потребним утварима и звонима нису довољна, обраћа се ова Конзисторија подручним Ман. Управама и црквеним општинама, да јој својим прилозима прискоче у помоћ. Прилози нека се шаљу на Епарх. Управу.

Из седнице Епарх. Конзисторије одржане у Темишвару, 12/25. августа 1925.

Председништво.

К. 513/338. из 1925.

СТЕЧАЈ.

Овим се расписује стечај на следеће парохије:

I. Протопрезвитерат темишварски:

1. Гад VI. класе, 2. Ђир VI. класе, 3. Иванда V. класе, 4. Овсеница VI. класе, 5. Парац VI. класе, 6. Рудна V. класе, 7. Сока V. класе, 8. Толвадија VI. класе, 9. Фењ VI. класе, 10. Чаково I. класе, 11. Кеча VI. класе, 12. Дежан VI. класе, 13. Мали Гај VI. класе.

II. Протопрезвитерат арадски:

1. Моноштор VI. класе, 2. Печка VI. класе, 3. Торња VI. класе, 4. Кнез VI. класе, 5. Краљевац VI. класе, 6. Лукаревац VI. класе, 7. Мали Бечкерек VI. класе, 8. Петровосело VI. класе, 9. Станчево V. класе.

III. Протопрезвитерат соколовачки:

1. Белобрешка V. класе, 2. Доња Љупкова VI. класе, 3. Златица VI. класе, 4. Лесковица VI. класе, 5. Мачевић VI. класе, 6. Радимна VI. класе, 7. Свињица VI. класе, 8. Ст. Молдава I. класе, 9. Срп. Пожежена VI. класе.

Свештеници на поменутим парохијама уживају рескриптуалну плату претворену у лејеве и повишену према наредби Вел. Упр. Савета, даље парохијски стан, парохијску сесију, канцел. паушал, у име огрева 4 куб. метера тврдог дрвета и штолу прописану према данашњим приликама. Од Државе добијају за сада они са испитом зрелости и бившом карловачком богословијом месечно 500 леја основе, 500 леја скупарине и 25% од основе у име петогодишњег доплатка, који не може изнети више од 100% након довршене 20 годишње службе. Они са мањом квалификацијом уживају месечно 350 леја основе, а остало као они са већом спремом. За држ. припомоћ се овде ни у ком погледу не може јемчити.

Свештеници који долазе из Краљевине СХС. живе неко време на путној исправи, али су дужни тражити у току од 1 године дана поданство Краљевине Румуније.

Компетенти имају своје прописно инструисане молбенице путем надлежних им власти до 1/14. јануара 1926. овој Конзисторији поднети.

Из седнице Епарх. Конзисторије одржане у Темишвару, 12/25. августа 1925.

Председништво.

Извештај о раду Епарх. Управе.

Рад седнице Епархијске Конзисторије од 9/22. јуна 1925. год.

Оверовљен је записник седнице од 10/23. марта 1925. — Узето је на знање, да је јером. Лукијан Младеновић додељен братству Ман. Бездина и упућен тамо на службу. — Позвана је ц. о. у Толвадији, да разјасни свој закључак о промени старог гробља са једним другим земљиштем. — Поднесен је ВУС-у извештај о садашњем стању хијерархијске деобе у Гаду. — Стављена је као неоснована у архиву молба неких из Вел. Св. Миклуша, да се и онима дозволи да учествују у избору пароха, који нису скупштинари и одборници. — Узета је с похвалом на знање намера неколицине верних у Мачевићу, да св. храм там. о своме трошку окреče и изнутра у ред доведу. — Наређен је избор пароха у Нађфали и Срп. Чанаду и ако у тим ц. о. није обављена обнова 1/3 скупштинара, пошто таква ц. о. у смислу једне одлуке бившег Саборског Одбора није крња. — Узет је на знање извештај Еписк. Викара, да је на други црквен. појачки испит

дошло 16 појаца и да су исти сви с успехом положили. — Одобрен је пуступак ц. о. у Краљевцу у ствари избора два црк. појца. — Узет је на знање извештај парох. звања у Гаду, да је спор са А. Иштваном престао, пошто је исти заградио парох. башту. — Наређено је парох. звању у Срп. Чанаду, да забележи у матици крштених, да је Васа Драгић проглашен мртвим. — Потврђен је избор Христифора Којића за пароха у Срп. Ченеју, Јована М. Драгојевића за пароха у Сараволи, Симеона Видака за пароха у В. Св. Миклушу и Јована Папина за пароха у Денти. — Позван је надлежни свештеник, да верне у Овсеници подстицава на уредно похађање богослужења. — Разведени су бракови Ивана Нинковог са Ружицом Ћирић из Варјаша и Живе Петровог из Дињаша са Мартом Виду из Дињаша сада у Пустињишу. — Узето је на знање извешће о рукоположењу монаха Димитрија Поповића привр. учит. у Лукаревцу за ђакона. — Окружницом су позвата парох. звања, да тачно испуњују рубрику у матици умрлих „Име, презиме . . . . . родитеља, супруга или супруге“. — Позвана је ц. о. у Торњи, да даде своме свештенику подвоз, када по св. миро дође. — Умољен је г. Еписк. Викар за извешће, да ли је јереј М. Марцикић добио отпуст из ове епархије. — Извештен је ВУС. о смрти свешт. удовице Стаке Николић с молбом, да јој мировину обустави. — Позвата је ц. о. у Ст. Молдави на извешће о жељи даровательке великог звона Емилије Деметровић. — Издата је окружница у ствари правилног спровађања верозаконских прелаза. — Изречено је, да 1. стол с десне стране у мушкој цркви у Темишвару-Граду припада свагдашљем председнику ц. о. — Позвани су вероучитељи на средњим школама, да о завршеној катихизацији поднесу иввештаје своје. — Узето је на знање, да је подељена дозвола за подизање спомен-плоче на зиду св. храма у рату погинулим војницима у Вел. Св. Миклушу и Немету и споменика у порти у Краљевцу. — Узет је на знање извештај о напредовању градње нове цркве у Радимни. — Узето је на знање, да је наређено свечано прослављање првог Васељенског Сабора. — По конз. бележнику сачињен нацрт Правилника о избору и дужностима црк. појаца издат је на мњење, евентуалну допуну и предлог подпредседнику конзисторије проти Александру Грујићу пароху у Варјашу. — Умољен је г. Еписк. Викар, да учини кораке ради ослобођења од вршења војничке службе јером. Симеона Грбића а. п. у Парцу. — Узето је на знање, да је г. Еписк. Викар обављање овогод. протопрезв. визитације у ц. о. темишварског протопрезвитерата поверио протонам. Макси Станудовићу пароху у Немету. — Узето је на знање расположење г. Еписк. Викара, којим је парохију у Нађфали поверио Кости Мијатовом а. п. у Кнезу у опслуживање, а парохију у Кнезу Милану Николићу пароху у Кетфељу у нузгредну администрацију а јером. Виктора Љубичића упутио у Ман. Св. Ђурђа. Овај је не отишавши са парохије у манастир без дозволе и пријаве прешао у краљевину СХС. Дисц. поступак против њега наставиће се кад се врати или се дозна, да ли је и где је преко смештен. — Одобрен је трошковник изасланика око примопредаје парох. звања у Нађфали и спроведен је обрачун. Најзад је умољен ЕАО. да против ренитентне ц. о. у Нађфали нареди извиђај. — Умољен је г. Еписк. Викар, да изда монасима наредбу о дужности ношења свешт. одела. — Решено је свега 110 предмета.

Неслужбени део.

Беседа

на слави Земљорадничких Задруга, о резању колача, у Вел. Кикинди, на Иван Дан 1925. године, изговорио Епископ темишварски *Др. Георгије Летић.*

Шта је најпотребније свакој задрузи, да може напредовати? На то питање одговориће нам многи различито. Свакој задрузи је најпотребније да има поштене, вредне и сложне чланове, рећи ће једни. Свакој задрузи је најнужније да јој стоји на челу мудар председник са отреситим деловођом, казаће други. Сваки пријатељ задруга наћи ће још по нешто без чега не може да буде задруга.

Има много тога што треба свакој задрузи, то је истина. Једно само што је од свега најпотребније једва да ко наслућује.

Најпотребнији је свакој задрузи благослов Божји или, другим речима, помоћ Божја. Без помоћи Божје тешко ће се одржати задруга у којој треба да влада дух љубави и пожртвовне узајамне помоћи, подобан сродничкоме духу који треба да задахњава породицу.

Помоћ и сарадња Божја обећана је свакој заједници речима Господњим: *„Где су двоје или троје сабрани у име моје, онде сам ја међу њима“.* (Мат. 18., 20.)

Није тешко погодити како се треба сабирати у име Господње.

У име Господње удружују се они који желе да раде у духу Његову. А дух Његов и Његова Еванђеља то је љубав хришћанска, која је изражена овим речима: *„Љуби Господа Бога својега свим срцем својим и свом душом својом и свом мисли својом. Ово је прва и највећа заповест. А друга је као и ова. Љуби ближњега свога као самога себе. У овим двема заповестима виси сав закон и пророци“.* (Мат. 22., 37—40.)

Који се удруже око једнога посла са тим узвишеним уверењем да у ближњем види не само члана једне и исте свеопће породице него и самога себе, ти ће уселити у задругу дух Господњи и осигурати сарадњу Његову и благослов Божји.

Господ и Спаситељ наш сарађиваће тако са вама, драги наши задругари, и Он ће вам бити најревноснији и највреднији задругар. Са њиме ћете

лако моћи да сносите све терете. Он ће вас подупирати и јачати, да све сметње савладате.

И најбољи управник и судија биће вам у задрузи Господ. Са њиме ћете сваки посао разумно да свршите. Све спорове ваше он ће да изравна најмудрије, у љубави, Духом Својим.

Бољега вођу неће у свету наћи ни једна задруга од невидљивог и најмоћнијега вође Христа Спаситеља.

Када вас Он поведе, свака зла сила испред вас ће да узмиче. Поред Њега моћи ћете *„да стајете и на змију и на скорпију и на сваку силу непријатељску, и ништа вам неће наудити“*. (Лук. 10., 19.)

Никада није видео свет такога победника, као што је Господ Наш. Он је врата паклена разорио и Сатану *„мамцем уловио“*. (Трећа Молитва о Духовима.) Он је непомирљиви противник свакога зла и греха и свих невоља које долазе ол греха. Он је већ толико зла у свету искоренио и толике невоље спречио. Свемоћна и непобедљива духовна сила која уништава зло то је Спаситељ Наш којега треба да призивате молитвама својима да се усели у вашу задругу, загрљени и забрађени. И неће тада изостати благослов Божји који молим за вас и ја, уз помоћ Светога Претече и Крститеља Јована, кога величамо данас као највећега угодника Божјег, славећи и хвалећи Бога више свега. Амин!

Беседа

на благодарењу за савезнички француски народ, држао у Вел. Кикинди 1/14. јулија 1925. год. Епископ темишварски Др. ГЕОРГИЈЕ ЛЕТИЋ.

Да сваки дан држимо благодарење, нећемо се одужити Богу за сва чудесна добра, која су нам као народу чињена, од како се настанисмо на вулканском тлу, у нашој данашњој отаџбини.

Како ли беше само за последњега рата за ослобођење и уједињење, када је изгледало да ћемо и последњу жилицу крви своје источити и када је мало недостајало да и духом клонемо, и своју пропаст запечатимо? У тим најтежим и одсудним данима зар нас није тешио и крепио једино Господ наш и Његов Дух Утешитељ оном истом живом вером, која нас је и досада кроз векове градила непобедљивима? И издржали смо у вери, и победили смо вером. И испунило се и на нама пророчанство: *„Ево, мећем у Сиону камен изабран, камен од угла, скупоцени темељ тврд; ко верује не ће се плашити“* (Ис. 28., 16.), *„ни ти постидети“* (Рим. 9., 33.). И потврдило се и на нама правило: *„Сваки који је рођен од Бога побеђује свет, и вера је наша ова победа која победи свет“* (1. Јов. 5., 4.). И посведочена је и на нама вечна истина: *„Вером добише обећања, „ојачаше у немоћи, посташе јаки у биткама, и растераше војске туђе“, „вером победише царства“* и *„затворише уста лавовима“* (Јевр. 11., 33—34.).

А после толиких сведока наше вере (Јевр. 12., 1.) и *„сведочанства у себи“* (1. Јов. 5., 10.) зар можемо да допустимо данас, да нам се проповеда ново Еванђеље место прадедовске вере, која је постала наш град коме ни паклене силе не могу да нашкоде? У данима најстрашнијих искушења може ли нам помоћи вера у материју место вере у Бога? Може ли да нас учини непобедљивима и бесмртнима вера у свемоћ божанства материје, која исповеда да је живот игра природе, племените мисли и узвишени осећаји да су бесмислица, самоодрицање да је слабост, а највећи идеали човечанства: једнакост и братимство да су горка самообмахна. Може ли се са таком вером живети и спасти, велика дела творити и напредовати, породице основати и државе градити, народима управљати и човечанство од расула и слома очувати?

Не можемо да признамо ни коју другу културну силу, која би била равна вери која најдубље залази у душу и срце и оданде препорађа и човека и народ. Све велике реформаторе човечанства задахнула је вера. Апостоли Христови су за неколико десетина година препородили трухло старо друштво вером. Вера је већ толико пута потресла из темеља и преобразила сав свет. На свету нема терета ни сметње, које не би победила вера. Вечна је истина реч Господња: *„Све је могуће оном који верује“*. (Марк. 9., 28.) *„Кад бисте имали вере колико зрно горушично и рекли бисте овом дубу: ишчупај се и усади се у море, и послушао би вас“* (Лук. 17., 6.) и *„рећи ћете гори овој: пређи одавде тамо, и пећи ће, и ништа неће вам бити немогуће“*. (Мат. 17., 20.)

Вера у Бога и високо опредељење човеково задахњавала је и човекољубивога и племенитога нашега савезника, велики народ Француски. Највеће идеале вере: слободу, једнакост и братимство стекао је за човечанство пре једнога столећа народ Француски својом драгоценом крвљу и неизмерним жртвама. И у последњем светском рату овај дивни савезник наш све је принео на жртву за слободу не само своју, него и свих тлачених народа. Он је и данас најодушевљенији проповедник и борац слободе и свих великих духовних тековина човечанства. Она жива вера која је кроз сав стари, средњи и нови век силно одухотворавала и облагорођавала његова прадедовска поколења, уродила драгоценим плодовима, створивши богату и сјајну човекољубиву душу Француског народа. Та иста вера у високе идеале слободнога и просвећеног живота и у бесмртну вредност и човека и народа, и вера у непобедљиву љубав Христову удружила је и наш, у невољама одухотворени мученички народ, са великим и славним народом Француским, којега се данас у свој нашој ослобођеној земљи свесрдно сећамо у својим захвалним молитвама. Господу и Богу нашем нека је на свему хвала и слава, у векове. Амин!

Одлука свештенства соколовачког протопрезвитерата поводом нападаја на Еписк. Викара.

После свештенства арадског и темишварског протопрезвитерата проговорило је и оно из соколовачког протопрезвитерата поводом гнусне хајке, коју су њих неколицина „свесних" Срба дигли против Епископа-Дијецезана, Еписк. Викара и Епарх. Управе темишварске, па је на збору своме одржаноме у Ст. Молдави 4/17. септ. т. г. по заслузи жигосало нападаче а нападнутима изразило своју љубав и поверење. Доносимо неке делове записника тога свешт. збора и саму резолуцију,

I. Записник. Непотребно изостављено.

Бр. 2. Протонамесник Александар Атанацковић, извештава свештенство, ради чега га је сазвао на збор, те том приликом најподробније оцртава рад, Високопреосв. г. Епископа-Дијецезана Др. Георгија Летића, епископа темишварског, како на црквеном, тако и на културном и просветном пољу, као и износећи рад и његова помоћника, нашег Еписк. Викара, Високопречасног г. Архимандрита Стефана Николића, подсећајући присутне свештенике, на црквв. и школске прилике по револуцији, како су исте изгледале, а у каковој срећености данас стоје.

Ова срећеност при цркви и школи једино је уродила заузимањем, трудом и неуморним радом нашег Високопречасног г. Архимандрита Стефана Николића, Еписк. Викара у Темишвару.

Па када смо свесни рада и очинског заузимања наших црквв. поглавица, са гнушањем констатује, да се нашло неколицина људи који су пошли пред јавност, да дисквалификују овај рад, а наше црквв. поглавице дискредитирају.

Опћенито а истинито изневши фактичност стања, у којима се наше црквв. поглавице по тенденцијозно аранжованим нападајима налазе, а са њима црква и школа овде у Румунији, моли присутне свештенике, да у предмету овом даду израза своме становишту.

РЕШЕЊЕ:

Бр. 2. — Присутно свештенство гнушањем осуђује нападаје и моли госп. протонамесника Ал. Атанацковића, да са њиме скицира резолуцију, и истом изрази својим црквв. поглавицама најискреније и најверније поверење.

Бр. 3. — Перовођа јеромонах Никанор Савић адм. парохије у Ст. Молдави чита резолуцију, а по прочитању исте, председник позива присутно свештенство да ју потпише.

РЕШЕЊЕ:

Бр. 3. — Сви присутни свештеници потписују резолуцију.

II. Резолуција гласи:

„*Мирско и монашко свештенство* протопрезвитерата соколовачког, на збору своме, одржаном у Ст. Молдави, 4/17. септ. тек. 1925-е год. после подне у 6 часова узима у претрес прилике, које су наступиле поводом неких денунцијаната, нападача, а и поводом јавне хајке по јавности од стране истих противу наших црквених поглавица, те свесни и убеђени у очинску љубав Високопреосвећеног Господина Епископа-Дијецезана *Др. Георгија Летића*, епископа темишварског, према нами Србима, а и његово непрекидно старање за нас Србе овде у Румунији, које се у његовоме раду испољава посведневно, те свесни и неуморног рада његова помоћника, Високопреч. Господ. *Архимандрита Стефана Николића*, Еписк. Викара у Темишвару, а нарочито око срећивања црквено-школских прилика овде у Румунији, које су прилике по револуцији падом морала и поништеним угледом цркве и школе наступиле биле, једногласно доноси следећу своју

резолуцију:

Мирско и монашко свештенство у протопрезвитерату соколовачком једнодушно изражава своје најискреије поверење, своме врлом Епископу-Дијецезану Високопреосвећеном Господину *Др. Георгију Летићу*, епископу темишварском и његовом помоћнику, нашем неуморном раденику, Високопречасном Г. Архимандриту *Стефану Николићу*, еписк. Викару у Темишвару, са молбом, да презирањем и гнушањем прелазе преко истих тенденциозно аранжованих нападаја и часа не часе, већ даље продуже свој неуморан и тежак рад, на црквеном, просветном и националном пољу овде у Румунији".

Уједно моле, да се ова резолуција достави и св. Синоду правосл. срп. патријаршије у Београду.

Датум као напред.

Протонамесник

Александар Атанацковић с. р. парох соколовачки и адм. соколов. протопрезвитерата

Никанор Савић с. р. перовођа.

Јером. *Мирон Болгарић* с. р.
Јером. *Кирил Секулић* с. р.
Павле Хранисављевић, парох с. р.
Јереј *Илија Јорговановић* с. р.
Јером. *Стефан Станковић* с. р.
Јером. *Пантелејмон Јоцин* с. р.

Записи старог Београђанина.

Метино Брдо.

Неки дан је јавила „Политика" како је на Метином Брду код Крагујевца, потпуно изгорео један војни магацин, који је био пун пушчане и артиљеријске муниције.

Чудним случајем десило се да је то место поменуто баш у првоме броју „Политике" од августа месеца. А управо у августу месецу 1842. — дакле пре пуних 79 година — одиграли су се на Метином Брду догађаји од судбоносног значаја у нашој новој историји. Са Метиног Брда у августу 1842., Вучићеви топови одагнали су династију Обреновића из Србије и дали нов правац њеном политичком животу. Али су они истовремено отворили и један дуг и мучан династички процес, тесно уплетен са догађајима који су се развили после Бучићеве буне од 1842. Тај процес, који је од последњих сто година државног живота Србије трајао 61 годину, започет је на Врачару 2. септембра 1842., а завршен на Теразијама 29. маја 1903.

*

После одласка Кнеза Милоша из Србије и смрти његовог старијег сина Кнеза Милана 26. јуна 1839., земља је остала без владаоца. Намесништво, које је за време болести Кнеза Милана образовано било, а које су према избору Државног Савета и потврди Портиној, састављали Јеврем Обреновић, Тома Вучић-Перишић и Аврам Петронијевић, продужило је и даље државне послове.

Истакло се питање: ко ће бити Кнез, јер се сматрало да наследство престола у породици Кнеза Милоша прелази само с оца на сина, а не и са брата на брата.

Али како за онда нико није мислио искључити млађег Милошевог сина Михаила, то су Вучић и савет сагласни били, да се на упражњени престо позове Михаило Обреновић, кога је Кнез Милош, напустивши земљу, одвео са собом у Влашку. Кнез Милош, надајући се непрестано да се сам врати у Србију, затезао се пустити од себе Михаила. То није желела ни Кнегиња Љубица, која је у земљи остала, јер је и она, баш у интересу Михаиловом, налазила више јемства за династију у повратку на владу Кнеза Милоша. Изгледа, по неким знацима, да ни Јеврем Обреновић, из можда сасвим интимних побуда и жеља, није желео ни Милоша ни Михаила.

Влада пак Намесничка, да би спречила повратак Милошев, живо је радила и код Порте и код Русије, да би се Кнез Милош склонио пустити свога сина Михаила у Србију. И тек кад је Кнезу Милошу од стране Русије наглашено, да ће Србија морати бирати кога другога за Кнеза, ако се Михаило не прими — Милош пристане да Михаила пусти у Србију.

По жељи Русије и Порте, Кнез Михаило, пре но што је примио владу, оде у Цариград да се лично представи Султану и да од њега лично прими потврду. На томе путу пратио га је Алекса Симић попечитељ финансија, кога је намесништво послало у Влашку, да новога Кнеза у Србију доведе.

Кнез Михаило био је тада тек у 17. години, те не би могао примити управу земље, него би му се морали поставити Намесници. Али да неби Јеврем Обреновић и опет ушао у Намесништво, Вучић са својим пријатељима настане, да се Кнез Михаило одмах прогласи за пунолетна и прими Управу Земље, али да му Порта постави за саветнике Вучића и Петронијевића, с којима ће се он у управи земље саветовати и договарати.

Порта, у споразуму с Русијом, тако и учини. Султан назначи Вучића и Петронијевића за саветнике Кнеза Михаила, који о томе ништа није ни знао, док му то није при поласку из Цариграда Велики Везир, као узгред, казао. И ако још млад и неискусан Кнез Михаило је у овом акту Портином гледао повреду права Србије и права Кнежевих, који је једини властан узимати себи за саветнике људе, у којима има поверења.

Док је још Кнез Михаило био на путу из Цариграда за Србију, пријатељи Кнеза Милоша уз припомоћ Кнегиње Љубице, изазову покрет да би народ у масама изашао у сусрет Кнезу Михаилу и одвео га у Крагујевац, где би био слободнији у вршењу своје кнежевске власти, и не би био под утицајем наметнутих му саветника. У ствари намера је била осамити Кнеза Михаила и побудити га да позове у Србију свога оца, Кнеза Милоша.

Но влада осујети тај покрет, похвата коловође, позатвара их и поведе против њих истрагу.

Међутим Кнез Михаило стигне на границу код Алексинца. И чим је ступио у Србију, он изда акт, којим у путу милости нареди да се сви они политички кривци из затвора пусте и казне ослободе.

То је био први сукоб између Кнеза и његових саветника.

У пратњи Портиног комесара Недим-Ефендије, који с бератом о потврди Кнежевој беше донео и акт о наименовању Вучића и Петронијевића за Кнежеве саветнике, — Кнез Михаило дође у Београд, саслуша на Калемегдану Султанов берат и у Саборној Цркви положи заклетву на Устав.

Али су се одношаји између Кнеза и његових саветника све више заоштравали. С једне стране народ је изазиван против наметнутих саветника и подстицан да изјави како земља хоће само једног а не три кнеза. С друге пак стране пријатељи Вучићеви дражили су свет против самоволе попечитеља Кнежевих. Ствар дође дотле да су Вучић и Петронијевић не само једним актом представили Кнезу да престају даље долазити као његови саветници, него се обрате жалбом Русији и Порти против самог Кнеза.

Затегнутост између стране Кнежеве и Вучићеве узме толики мах, да се Вучић прво затвори у својој кући, а потом оде паши у град. С њиме

се тамо склоне Петронијевић, Милутин Гарашанин са синовима Луком, Мијаилом и Илијом, Стојан и Алекса Симићи, Стеван Стевановић-Тенка, Паун Јанковић-Баћа, Сима Сарајлија и други.

Користивши се овом приликом да се умеша у српске послове, Порта у споразуму са Русијом пошаље Муса-Ефендију као свога комесара у Србију. Но Кнез Михаило науми одбити ово мешање Портино, напусти Београд и са целом Владом пређе у Крагујевац.

Заоштреност дође до свога врхунца. И да би се како-тако дошло до споразума, руски конзул Вашченко, по наредби своје владе, оде у Крагујевац да приклони Кнеза Михаила вратити се у Београд. Кнез најпосле пристане вратити се, али не у Београд, него у Топчидер. Но категорички је одбио ићи Муси-Ефендији на ноге у град. Најпосле се удеси да састанак буде код Батал-Џамије и ту под шатором да Муса-Ефендија дочека Кнеза Михаила.

На томе састанку не сврши се ништа. Кнез Михаило одбио је сваки споразум за Вучићем, а Муси-Ефендији је изјавио, да нити Порта има права мешати се у српске послове, нити је он дужан пред њом правдати своје поступке.

Муса-Ефендија врати се у Цариград не свршивши ништа. Порта нареди да Вучић, Петронијевић, Симићи и Гарашанин оду у Цариград а остали у Видин и тамо да чекају даље наредбе.

Доцније им је допуштено да се настане у Земуну, а тек с пролећа 1842. год. могли су се вратити у Београд.

Али стање у земљи окретало се све на горе. Савет у једном акту управљеном Кнезу, оптужи попечитеље као виновнике свега зла што се у земљи догађа. И да би се то зло отклонило, пријатељи Вучићеви: Милутин Гарашанин, Петронијевић, Симићи, Тенка, Баћа и остали договоре се да дигну буну, али да се Вучић стави на чело покрета. Вучић се дуго затезао, али кад се опази да је Кнез Милош развио живљу радњу за повратак у Србију — Вучић најпосле пристане на буну. Но њихов циљ ипак није био прогнати Кнеза Михаила, него га принудити да образује Владу људима из њихове странке и да влада по њиховом програму.

Тако се утврди план за општи покрет. Вучић је имао отићи у Крагујевац и оданде дићи буну. Тенка у округ пожаревачки, Баћа у смедеревски, Лаза Теодоровић у шабачки, Прота Ненадовић у ваљевски, Јован Вељковић у крушевачки, Стојан Лешјанин у ћупријски и т. д. Аврам Петронијевић имао је остати у Београду с тим, да се на случај неуспеха и опасности склони у град.

Сви они разиђу се у одређене округе, само је још Вучић остао у Београду. Он је имао нешто доцније отићи, кад сви буду на својим местима и када ће им он дати знак за устанак и даље наређивати што буде требало. Знак би био у томе, што би се на извесним висовима запалиле велике ватре.

Августа 17. Вучић са Михаилом Гарашанином оде у Земун, тамо преноћи и сутрадан пређе у Панчево, где су га чекали Раја Дамњановић и Алекса Јанковић. Одатле се ноћу на чамцу превезу у Смедерево. У путу за Крагујевац преким путовима, преноћи у Трнави код Срећка Поповића (чича Срећка). Ту им се придружи лепенички капетан Јовица Николајевић са својим људима, па сутрадан рано упадну у Крагујевац.

Србија у оно време није имала много војске. У Београду је било око 1000 људи пешадије, у Крагујевцу батерија топова са нешто пешадије, а у Ћуприји и у Београду коњаца. Команданти ових трупа: Илија Новаковић и Стеван Миљковић у Крагујевцу и Јоца Наумовић у Ћуприји, одмах се придруже Вучићевим трупама.

Још оне ноћи кад су стигли у Трнаву, запале се ватре на означеним висовима и одређени људи разнесу заповести за буну на све стране.

На глас о буни Кнез Михеило са својом владом предузме све мере да се она угуши. У први мах било је успеха. У округу шабачком ухвате Лазу Теодоровића и у ваљевском Проту Ненадовића. Тенка из Пожаревца и Баћа из Смедерева побегну у смедеревски град.

Коњаници Кнежеви ухвате у Рипњу Милутина Гарашанина, а у Умчарима сина Милутинова Луку и убију их обојицу. Аврам Петронијевић побегне у град београдски.

Али је највећа опасност претила од Вучића из Крагујевца. Кнез Михаило са регуларном војском дође у Жабаре, куда је притицао у помоћ околни народ са својим старешинама. С Кнезом је била мати његова Кнегиња Љубица, Јеврем Обреновић, саветници: Вуле Глигоријевић — Ага Вуле — Милутин Петровић-Ера, (Хајдук Вељков брат), Стеван Стојановић-Ћоса. Арса Андрејевић и други.

Намера Кнежева била је ићи право на Крагујевац, опколити га и принудити Вучића на предају.

Али Вучић напусти Крагујевац и повуче се на Метино Брдо, где извуче и топове. Са Метиног Брда он је владао и друмом и Крагујевцем.

Но пре него што је дошло до сукоба, Вучић пошаље своје изасланике, нудећи Кнезу измирење под овим услевима: да Кнез одмах одпусти своја три попечитеља, Ђорђа Протића, Цветка Рајовића и Стевана Радичевића, као и да из земље уклони своју матер Кнегињу Љубицу и Јеврема Обреновића.

Кнез одбије ове услове тражећи безусловну капитулацију Вучићеву.

Кнежевом војском командовао је негдашњи руски ђенерал Даниловић. Он нареди да војска наступи, док у то грунуше Вучићеви топови са Метиног Брда.

И ако су топови пребацивали, ипак то унесе панику у Кнежеву војску, која је била без топова. Све се даде у дивље бегство. Није помогао ни Јован Обреновић с рудничанима ни Мићић са ужича-

нима. И Кнез, поред све своје личне одважности, буде принуђен повући се према Београду и сиђе у Топчидер. Не хтејући склонити се ни у руски конзулат по позиву Вашченка, ни ићи у град паши, он је имао или примити Вучићеве услове или напустити земљу. И ноћу између 25. и 26. августа, Кнез Михаило превезе се на чамцу на аустријску страну код Чардака спрам ђумрука београдског.

Бучић с пајском стигне у Београд 27. августа и улогори се на Врачару. Он одмах пошље Кнезу Митрополита Петра с понудом да се врати у Србију, али без Јеврема Обреновића и без попечитеља. Кнез одбије ову понуду. Он је тражио као услов свога повратка, да се позатварају Вучић и другови, обећавајући опроштај свима осталима.

По повратку Митрополитову из Земуна, Вучић огласи 28. августа престо за упражњен. Одмах се образује „Привремено Правленије" у које уђу Вучић, Петронијевић, Алекса Симић, Павле Станишић, Милосав Ресавац и други. У тој влади Вучићева је нарочита титула била: „Повелитељ волненија народног".

Ово „привремено правленије" сазове одмах скупштину на дан 2. септембра. У ту скупштину уђу сви чланови Државног Савета, други виши чиновници и угледнији људи из народа. У скупштини се прочита акт у коме се тешко оптужује Кнез Михаило и његова Влада. Потом Скупштина донесе једногласни закључак, којим огласи да је Кнез Михаило збачен, а Александар Карађорђевић изабран за Кнеза.

Карађорђевић се беше од скора вратио у Србију, био постављен за члана београдског окружног суда, па га после узео Кнез Михаило за свог ађутанта.

Депутација скупштинска саопшти избор новоме Кнезу и позове га да дође на Врачар и ту да буде са народом и Вучићем. Међутим се одмах пошље у Цариград татарин с молбом, да Султан потврди избор новога Кнеза.

Са своје стране Кнез Михаило обрати се Руском Двору, оптужујући Порту, која потпомаже буну у Србији и подржава Вучића.

Међутим Султан бератом од 2. септембра потврди избор Александра Карађорђевића. Тај берат донесе у Београг 21. октобра царски комесар Еминефендија. На сам Митров-дан 26. октобра — берат буде свечано прочитан на Калемегдану и Кнез Аледсандар положи заклетву у Саборној Цркви на Устав.

Али Цар Никола Први, као покровитељ Србије, на протест Кнезова Милоша и Михаила, не призна овај избор, сматрајући да није био слободан. Он затражи да се изврши поновни избор и то у присуству његовог конзула Вашченка и нарочитог комисара барона Ливена. А пре избора да се из земље удаље Вучић и Петронијевић.

Овај захтев цара Николе био је прави пораз не само за Кнеза Александра него и за саму Порту која је избор била потврдила.

Све представке и ноте нису помогле. Барон Ливен једино је узео на своју одговорност допустити, да се Вучић и Петронијевић не удаљују из земље, али су Београд морали оставити.

Тако се сазове нова Скупштина на Видов-дан 1843. у Топчидеру. Кнез Александар положи оставку и повуче се у Раковицу, а Вучић и Петронијевић у Крагујевац.

Видовданску скупштину састављали су посланици народом изабрани, по један судија из окружних судова, представници свештенства, војске и Апелационог Суда. У састав скупштине ушли су Митрополит, Владике и Државни Савет. Та скупштина под председништвом Митрополитовим, а у присуству турског комисара Хафис паше и руског комисара барона Ливена и консула Вашченка, опет једногласно изабере за кнеза Александра Карађорђевића. Кнез се врати из Раковице и поново прими владу, а Вучић и Петронијевић врате се из Крагујевца, барон Ливен напусти Србију.

Али прођу три недеље, а берат из Цариграда још никако да стигне. У место тога, барон Ливен једнога дана изненада осване у Београду. Он изјави, да га је у Варшави срео курир из Петрограда са заповешћу, да се одмах врати у Београд и да саопшти како Цар Никола истина признаје избор Кнеза Александра, али да се Вучић и Петронијевић морају безусловно удаљити из Србије.

То се морало извршити. Вучић и Петронијевић напусте Србију и оду прво у Видин а после у Свиштов. Дуго је времена морало проћи и много преговора, док је израђено допуштење, да се врате у Србију. Они су се, триумфално дочекани, вратили у Београд 28. августа 1844.

*

Тако се свршио овај покрет, који је почео на Метином Брду августа 1842.

Вучићев глас и углед у народу био је колосалан. Његово име тесно је скопчано са догађајима у Србији кроз пуних 16 година, од 1842. до 1858.

Опасан бунтовник са Метиног Брда, он је исто тако енергично бранио стање које је створио. Катанска буна која је букнула у септембру 1844, одмах по повратку његовом вз изгнанства, била је такав један покушај против новога стања. Он је као диктатор ту буну угушио брзо и енергично. И кад је нападао и кад је бранио, он је радио с убеђењем, одлучно и отворено. Вучић је дизао буне, али никад није улазио у мучке завере. Поносити Кнез Михаило доиста се није могао стидети оваког противника.

14. Августа 1921.

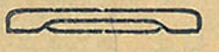

КРАЉЕВИЋ МАРКО.

(Наставак.)

ТРЕЋИ ДЕО.

Б.

31. Девојка надмудрила Марка.

(Из Срема.)

Сиротује сирота девојка:
Каде руча, она не вечера,
Кад састави ручак и вечеру,
Онда јој је руа недостало;
Ал' је зато добре среће била:
Испроси је Краљевићу Марко,
А препроси војевода Јанко,
Прстен дао Уступчићу Павле.

Дигоше се сва три младожење,
Сваки води иљаду сватова,
Право иду двору девојачком:
Напред Марко, а за Марком Јанко,
А за Јанком Уступчићу Павле.
Осврте се Краљевићу Марко,
Па беседи војеводи Јанку:
„Куд си ми се подигао, Јанко?
„Што с' толике свате потрудио
„И толике коње поморио,
„Кад то није за тебе девојка,
„Већ за мене Краљевића Марка".
Јанко ћути, ништа не говори,
Већ с' окрену к Уступчићу Павлу,
Па је њему тијо беседио:
„Куд си ми се подигао, Павле?
„Што с' толике свате потрудио
„И толике коње поморио?
„Нит' је твоја, ни моја девојка,
„Већ сокола Краљевића Марка".
Павле ћути, ништа не говори,
Веће језди напред пред сватови.
Кад су били близу бела двора,
Далеко и' угледала мајка,
Весела је пред њи ишетала,
И господско коло изводила,
По тројицу у двор уводила:
Сади кума једног до другога,
Старог свата једног до другога,
Младожењу једног до другога;
Па се онда сватом окренула:
„Ви остали кићени сватови,
„Изволите, добри пријатељи!"

Кад се свати мало одморише,
Подиже се Краљевићу Марко,
Па извади сабљу димишћију,
Па је метну себи на колена,
И Јанку се онда окренуо,
Па је њему тијо говорио:
„Чујеш ли ме, војеводо Јанко!
„И ти шњиме Уступчићу Павле!
„Извадимо три златне јабуке,
„Положимо три златна прстена,
„Нек изведу лепоту девојку,
„Нека бира чију ће јабуку,
„Ил' јабуку, или прстен златан:
„Машила се за коју јој драго,
„Онога је лепота девојка".
Ту су Марка ома послушали:
Извадише три златне јабуке,
Положише три златна прстена,
Изведоше лепоту девојку;
Па говори Краљевићу Марко:
„Чујеш ли ме, лепото девојко,
„Саде бирај, чију ћеш јабуку,
„Ил' јабуку, или прстен златан".
Кад девојка речи разабрала,
Сирота је, ал' је мудра била,
Беседила Краљевићу Марку:
„Богом куме, Краљевићу Марко!
„Стари свате, војеводо Јанко!
„И остали кићени сватови,
„Богом браћо, добри пријатељи!
„Јабука је дечина забава,
„А прстен је јуначка белега;
„Ја ћу поћи за Уступчић' Павла".
Кад је Марко речи разабрао,
Цикну Марко као горско звере,
Удари се руком по колену,
Па беседи сироти девојки:
„Кучко једна, сирото девојко!
„Моро те је когод научити?"
Одговара сирота девојка:
„Мили куме, Краљевићу Марко!
„Твоја ме је сабља научила".
Тад се Марко на њу насмејао,
Па је њојзи тијо беседио:
„Срећа твоја, лепото девојко!
„Што се ниси јабуке машила,
„Ил' јабуке, ил' прстена златна,
„Вера моја тако ми помогла!
„Обе би ти одсекао руке;
„Нити би се наносиле главе,
„Ни на глави зеленога венца".

(Наставиће се.)

Здравље на селу.

—

8. Човек може да се разболи и услед какве несреће.

Сељак, кад изненада настрада, онда то зове несрећом. Но многој несрећи сељака крива је његова непажња. Кад когод превали лампу од петролеума па му се запале хаљине и опече кожа; кад когод босоног оре па му плуг расече ногу; кад коме вршаћа машина ухвати и поломи прсте; све то још није права несрећа, него се догодило због непажње.

— Но има случајева где није човек сам крив својој несрећи, него се догоди нешто што није могао ни помислити ни предвидети. Кад когод седи на возу сена па се коњи поплаше од каквог аутомобила те изврате кола, а човек сломије руку; кад са стрвине какве долети мува па човека убоде те добије наступ (бедреницу); кад се туђ бесан пас изненада затрчи па кога уједе, то је права несрећа.

— Ја сам видео једну Далматинку коју је отровна змија ујела за руку кад је ухватила жито да коси српом! Лечио сам једну Херцеговку коју је отровна змија ујела за прст кад се машила руком да узме лампу са отвореног прозора који је био врло низак, јер је кућица уз брдо била наслоњена. То су несретни случајеви.

— Од несреће се човек може сачувати само онда ако унапред о свачему мисли пак се приправи, како ће пазити и бранити . . . Ту не помаже ништа поучавање, зато о томе нећемо више ни говорити.

ЧИТУЉА.

У Манастиру Бездину преминуо је дана 7/20. септембра 1925. године стари јеромонах *Милутин Јосић*, брат манастира Бездина.

Јеромонах Милутин је рођен 21. маја 1851. г. у Нађфали. За ђакона и презвитера је рукоположен у Павлишу од Епископа Теофана Живковића 1878. године. Стално је служио у Епархији Темишварској и то 16 година по парохијама а остатак у Манастиру. Био је добар калуђер, свестан своје службе и дужности, што му је највиша црквена власт признала у одликовању црвеним појасом и камилавком од кадифе од Епископа Георгија 1924. године.

4/17. септ. исповедио и причестио је О. Милутина Еписк. Викар.

Сахрана покојног Оца Милутина је обављена 8/21. септембра 1925. Св. литургију је над мртвим телом служио јером. Пантелејмон Дошен, намесник Манастира Бездина. Опело је обавио исти намесник уз саслужбу јером. Лукијана Младеновића брата Ман. Св. Ђурђа, који је сада на служби у Ман. Бездину. Од покојника се опростио после опела јером. Пантелејмон. Сахрањен је на братском гробљу Манастира Бездина.

Молимо Господа да удостоји царства свога јеромонаха Милутина и нека буде милостив души његовој.

Добровољни прилози за набавку звона у Ст. Молдави.

Приложили су: Емилија Деметровић 95.535 леја; Срп. Пев. Дружина 12.980 леја; Јером. Никанор Савић, Мирослав Бугарски и Ника Радонић по 5000 леја; Генерал Миливојевић, Сава Радонић и Жива Нешић по 2000 леја; Васа Гавриловић, Мата Добросављевић, Сава Стефановић, Илија Мирићић, Душан Марковић, Славко Мијатовић, Мила Рајаковић, Баса Драгичевић и синови, Александар Баља, Александар Баља II., Богољуб Милутиновић, Пера Латовљевић, Ива Нешковић, Милан Грујић, Јоца Стојановић, Ника Стефановић, Јеса Јовановић, Тома Долић, Живко Журж, Милутин Браила, Јоца Браила, Стеван Петровић, Липа Стефановић, Мата Ђорђевић, Мита и Живка Стефановић, Јеса Удуљ, Васа Апостоловић, Милорад Перишић, Хенрик Чаби и Софија Чаби по 1000 леја; Мита Лупуловић 800 леја; Мата Јовановић и Браћа Нешковићи по 700 леја; Цветко Стојановић, Жарко Перишић, Сима Мијатовић, Илија Михајловић, Јоца Рајаковић, Стева Ђурковић, Јоца Поповић, Мата Михајловић, Васа Јанковић, Стева Ђурковић, Сима Радојковић, Јоца Ђорђевић, Миша Павловић (шустер), Жива и Мисирка Коић, Миша Павловић, Милка Стефановић, Ица Станковић, Мила Николић (сутрнов), Жива Јовановић (Глишић), Љуба Новаковић, Јоца Илић (Јеличић), Рада Обретковић, Жика Вучић, Александар Стојадиновић, Мила Илић, Ђока Илић. Милорад Станковић, Душан Браила, Јоца и Жива Латовљевић, Јоца Николић (Драгичев), Мита Стојановић (Петручев), Божа Стојановић (Петручев), Сима Унтурић, Мата Станковић (Миљков), Ненад Миливојевић, Жива Апостоловић, Душан Адамовић, Миша Гавриловић, Мата Станковић (Бугарев), Мила Милошевић, Мита Момировић, Ива Стојковић, Илија Ђурковић, Андра Обретковић, Ива Нешковић (Васин), Мила Стојковић, Илија Добросављевић, Милан Стојковић, Драга Добросављевић, Васа Доспотовић, Катинка Удуљ, Ива Стојановић (Вијатов), Мита Ђорђевић, Коста Далић (мали), Васа Станојевић, Васа Адамовић, Рада Стефановић, Влада Илић, Душан Симић, Жива Антић, Владимир Антић, Мита Апостоловић, Сима Јовановић, Младен Новаковић, Јоца Илић (Голубчански), Тихомир Илић, Љубомир Станимировић, Жива Милутиновић, Ива Николић (шнајдер), Ђока Николић (Николчић), Миша Апостоловић, Жива Мијатовић, Жива Николић (Шумаров), Милосав Поповић, Ника Константиновић и Златка Јашић по 500 леја; Милан Стојановић (Мијајев) 450 леја; Сава Станковић, Ива Долић, Жива Долић и Живота Станковић по 400 леја.

(Наставиће се.)

О нашем листу.

Од последњег исказа приложили су „Гласнику“:

Црк. општина Тем.-Фабрика	2000	леја.
Школска деца из Дињаша	500	„
Васа Адамовић из Фенлака	100	„
Никанор Савић из Ст. Молдаве	55	„
Паја Бугарски из Темишвара	50	„
Ђурица Митрић из Фенлака	50	„
Марија Николичин из Тем.-Фабрике	25	„
Душан Павловић из Караншебеша	25	„
Младен Недић из Малог Бечкерека	25	„
Јова Лацић из Срп. Св. Петра	200	„

Срдачна хвала!

НАШИ ДОПИСИ.

Сл. Уредништву и Администрацији „Гласника“
у Темишвару.

Част нам је замолити Вас, да благоизволите уврстити у „Гласнику“ ову

Јавну Захвалност.

Срп. прав. црквена опћина у Петровом Селу, заузимањем нашег адм. јером. Виктора Поповића, дала је велики парастос нашим оцима и праоцима, који нам оставише св. аманет, срп. школу и срп. св. цркву, за потомство своје, а то сада 200 година, од како се Петрово Село назива и постало.

Ми који смо примили и очували тај св. аманет од наших старих, дугујемо велику благодарност, јер они су много жртвовали, и потпомогли својим рукама и новцем, у дане тешке да себи осигурају срп. школу и срп. св. цркву.

Хвала припада јером. Виктору Поповићу адм. пароху у месту, који је у поучном говору у св. храму истакао значај тога дана.

Нека је хвала и певцима и целом срп. народу, који су дошли да увеличају и да одаду последњу захвалу нашим старима.

На парастосу беху присутни и госп. Шандор Ревес пол. бележник и г. подбележник Шандор Фаркаш с мноштвом народа.

С поштовањем

У Петровом Селу, 17/30. августа 1925. год.

Перовођа: Председник:

Жива Видак с. р. (М. П.) **Ђорђе Белић** с. р.

Белешке.

ОСВЕЋЕЊЕ ЗВОНА У КНЕЗУ. На Преображење осветио је Еписк. Викар 2 нова звона, која је набавила ц. о. у Кнезу за свој св. храм. Претходно је одслужио св. литургију уз саслужбу Милана Николића пароха кетфељског и Косте Мијатовог а. п. у Нађфали те јеро-ђакона Милутина Вујића и изговорио проповед. На хору је лепо појало кетфељско певачко друштво. После освећења одржан је заједнички ручак. Живели наши свесни Кнежани!

ОВОГОДИШЊА СЛАВА МАН. БЕЗДИНА о Вел. Госпојини прослављена је најсвечаније. Због неповољног времена није се скупило толико света, колико се очекивало, ну ипак је дошао приличан број верних, од којих су многи приступили св. тајнама покајања и причешћа. Бденије је служио О. Пантелејмон са ђаконом Димитријем а проповедао је Еписк. Викар. На св. литургији началствовао је и проповедао Еписк. Викар а саслужили су О. Пантелејмон и Лукијан и ђакон Димитрије. На појутарје славе служио је св. литургију Урош Ковинчић окр. прота арадски са ђаконом Димитријем, уједно је одржао и парастос са О. Пантелејмоном, парохом Душаном Предићем, О. Дамаскином, О. Германом, О. Арсенијем и ђаконом Димитријем. Славски кум био је Коста Мијатов а. п. у Нађфали. Славску радост помутила је тешка болест О. Милутина и вест о смрти О. Серафима. Од онда је и О. Милутин преминуо. Вечна им успомена!

О ПОСЕТИ ЕПИСК. ВИКАРА У БАНАТСКОЈ ЦРНОЈ ГОРИ 7/20. и 8/21. септембра донећемо иввештај у идућем броју.

Свештенички и учитељски подмладак правосл. српске епархије темишварске.

Из досадашњих извештаја наших у Гласнику, и Шематизма епархије темишварске за 1924. годину, види се бројно и квалитативно стање нашег свештенства и учитељства. Видимо код свештенства да је силом прилика већи део монашког свештенства на парохијској служби док у манастирима нема довољно монашког свештенства а код учитељства, да је мали број оспособљеног учитељства а сразмерно велики број монаха и јеромонаха на учитељској служби. Срећивањем прилика српске цркве и српске школе у Румунији у опште почиње и ово стање да се срећује те да на парохијска и учитељска места долазе на то позвани мирски свештеници и оспособљенн учитељи, а јеромонаси и неоспособљени учитељи повлаче се, први на испуњавање своје узвишене монашке службе у подручним св. обитељима. У последње време је на све ово нарочита пажња обраћена тако да нам је слика у будућности чиста и светла јер данас правосл. српска Епархија темишварска има своје питомце по учитељским школама и богословијама који са идућом годином већ почињу преузимати службе њима овде одређене. Нарочито ове последње године је досадањи рад са успехом крунисан, јер правосл. српска Епархија темишварска броји сада већ 26 својих богослова и 19 учитељских приправника по разним стручним заводима. Овоме је поред досадашњег заузимања Епископа-Дијецезана и Еписк. Викара много допринело и то што су црквене општине Тем.-Градска и Тем.-Фабричка притекле у помоћ сиротим питомцима нашим у разним стипендијама, а иницијативом Епископа-Дијецезана Георгија, као старатеља стипендијске закладе „Стеренијанума", коју је по овлаштењу извео Еписк. Викар, омогућено је школовање нашег богословског и упитељског подмлатка а последњег и у држ. учитељској школи у Темишвару. Црквене општине у Темишвару-Граду и Темишвару-Фабрици имају својих 14 питомаца, којима дају извесне своте у име припомоћи а Стеренијанум сам издржава 13 наших питомаца у држ. учитељској школи у Темишвару.

Да би се видело где питомци правосл. српске Епархије Темишварске слушају науке своје, наводимо поименце свакога питомца са ознаком завода где науке слуша.

Богослови.

Богословски факултет у Београду:

1. Љубомир Филипов из Немета, апсолвент.

Богословија Св. Саве у Ср. Карловцима:

2. Арса Закић Мунара, V. година.
3. Стеван Поповић, Дежан III.
4. Славко Остојић, Темишвар II.
5. Александар Поповић, Темишвар II.
6. Паја Марковић, Кетфељ II.
7. Војин Паскуловић, Кетфељ II.
8. Драгутин Остојић, Кетфељ II.
9. Светислав Сележановић, Кетфељ II.
10. Бранко Константиновић, Петромањ I.
11. Стеван Томић, Дента I.
12. Стеван Жикић, Кетфељ I.
13. Стеван Секулић, Соколовац I.
14. Драгутин Кугел, Соколовац I.
15. Миливој Беленцан, Вел. Св. Миклуш I.
16. Никола Удицки, Вел. Кикинда I.

Богословија у Сарајеву:

17. Владимир Исток, Тем. Мехала V.
18. Георгије Бугарски, Тем. Фабрика III.
19. Светозар Костић, Тем. Мехала II.
20. Ника Бебић, Тем. Мехала I.
21. Љубомир Бугарин, Тем. Мехала I.
22. Јован Гајер, Тем. Мехала I.
23. Драгомир Петровић, Т. Мехала I.

Богословија у Битољу:

24. Миша Марић, Варјаш I.
25. Добромир Стојин, Кетфел I.
26. Мата Новаковић, Соколовац I.

II. Слушаоци мушке учитељске школе у Сомбору:
(траје 4 год. после свршетка 4 разр. средње школе)

1. Илија Јовичин, Кетфељ I.
2. Васа Ћурковић, Ст. Молдава I.
3. Војислав Ћирић, Кетфељ I.

III. Слушаоци женске учитељске школе у Сомбору:

4. Милица Перин, Темишвар I.
5. Ангелина Савић, Варјаш I.
6. Думитра Дошен, Почитељ I.
7. Катица Степановић, Моноштор I.

IV. Слушаоци државне учитељске школе у Темишвару:

(траје 6 година, после свршетка основне школе).

8. Љубомир Пејић, Варјаш I.
9. Рада Пејић, Варјаш I.
10. Жарко Лауташ, Немет I.
11. Пера Митров, Саравола I.
12. Блага Велимировић, Д. Љубкова I.
13. Ђорђе Даничков, Печка I.
14. Андрија Колар, Тем. Мехала I.
15. Слободан Бугарин, Тем. Мехала I.
16. Драгољуб Лазић, Гад I.
17. Велизар Стојић, Гад I.
18. Стеван Петровић, Тем. Мехала II.
19. Пера Голуб, Тем. Мехала II.
20. Миливој Стојановић, Дента IV.

I. Црквена општина у Темишвару-Граду подељује из Скарлато-Павловићевог фонда стипендију и то:

богословима у Сарајеву:

1. Ђорђу Бугарском из Тем.-Фабрике	Л.	3000·—
2. Светозару Костићу из Тем.-Мехале	„	3000·—
3. Николи Бебићу из Тем.-Мехале	„	3000·—
4. Јовану Гајеру из Тем.-Мехале	„	3000·—
5. Драгомиру Петровићу из Тем.-Мехале	„	3000·—
6. Љубомиру Бугарину из Тем.-Мехале	„	3000·—
учитељској приправници у Сомбору		
7. Милици Перин из Темишвара	„	2000·—
свега	Л.	20000·—

II. Црквена општина у Темишвару-Фабрици из припомоћи од 20000·— леја подељује стипендију и то:

учитељским приправницима у Сомбору:

1. Думитри Дошен, Почитељ	Л.	2000·—
2. Катици Степановић, Моноштор	„	2000·—
3. Ангелини Савић, Варјаш	„	2000·—
4. Илији Јовичин, Кетфељ	„	2000·—
5. Васи Ђурковићу, Ст. Молдава	„	2000·—
6. Војиславу Ћирићу, Кетфељ	„	2000·—
богословима у Битољу:		
7. Миши Марићу, Варјаш	„	3000·—
8. Добромиру Стојићу, Кетфељ	„	3000·—
богослову у Ср. Карловцима:		
9. Стевану Томићу, Дента	„	2000·—

III. На рачун стипендијске закладе Стеренијанум у Темишвару-Фабрици подељују се стипендије:

I. ученицима државне учитељске школе у Темишвару.

1. учен. I. разреда:

1. Љубомиру Пејићу, Варјаш (плаћа цело у ин.)	Л.	7200·—
2. Ради Пејићу, Варјаш (бадава)	„	1200·—
3. Жарку Лауташу, Немет (бадава)	„	1200·—
4. Пери Митров, Саравола (бадава)	„	1200·—
5. Благи Велимировићу, Д.-Љупкова (плаћа цело)	„	7200·—
6. Ђорђу Даничкову, Печка (плаћа цело)	Л.	7200·—
7. Андрији Колару, Темишвар-Мехала (екстерн)	„	6810·—
8. Слободану Бугарину, Тем.-Мехала (екстерн)	„	6810·—
9. Драгољубу Лазићу, Гад (бадава)	„	1200·—
10. Велизару Стојићу, Гад (бадава)	„	1200·—
	Л.	41220·—

2. учен. II. разреда:

11. Стевану Петровићу, Тем.-Мехала (екстерн)	Л.	6810·—
12. Пери Голубу, Темишвар-Мехала (екстерн)	„	6810·—
	Л.	54840·—

3. учен. III. разреда:

13. Миливоју Стојановићу, Дента (екстерн)	Л.	14000·—
	Л.	68240·—

II. богословија у Ср. Карловцима:

14. Стевану Жикићу, Кетфељ	Л.	2000·—
	Л.	70840·—

III. за наставнике српског и словенског језика, науке вере и појања одређује се Л. 30000·—

укупно Л. 100840·—

на терет Стеренијанума.

На станици.

Досадашњи царско-краљевски поштар Раде Половина обукао се у најсвечаније одело, навукао нафталисане беле кожне рукавице, и спремио се да иде на станицу. Он је Личанин, али је у Босни већ од окупације, ту је изродио децу, ту се саживео с ћепенцима и чаршинлијама, и нико га више не зове „куферашем". Висок је, мршав човек, пепељаве боје коже; у кључницама, нарочито десној, свијен као гудало, као да га је притегнуо кајиш поштанске торбе; јагодице су му крупне, још мало орумењене, виличне кости клештима истегнуте, а очи утонуле у дупље и некако млитаве и непокретне као да су слепачке. Одавно не носи царске браде, од како је у њему, за једне светосавске забаве, закуцало православно срце, али су му брци дуги и мачорски раскуштрани: прави правцати брци Бирчанина Илије. Такав је Раде Половина, сада, у својој шездесетој години, која готово не изгледа старачки, и у прописној парадној блузи, и у углаченим комисним ципелама; само му једно недостаје: ордени, они с царем у злату, на црвеној троуглој врпци, који су се делили ислуженим војницима, и они крстови из анексије које су добили сви верни службеници, и оне споменице из шездесетогодишњице Превишњег владања. А на некадашњој црно-жутој капи нема

више златног гајтана, испреплетеног пегама од тамне кадифе, и нема кокарде с Карлом Првим у иницијалима, па одатле цела она изгледа као оперушана или самлевена у некој пијанци. Али зато је Половина место старе кокарде метнуо црвено плаво-белу круницу, крупну као коо, и о њу прикопчао слику краља Петра.

Шта му ко може? Слободан је! Преокрет је! Зна се сигурно да је преокрет. Он је то слутио још пре три дана кад су се чиновници престали да деру на њих, сумњиве Влахе, и настала нека мамурна леност у уредима и на благајници, и неко шаптање и пригушени разговори, и нека соколска банда прошла улицом свирајући „Ми смо с тобом сиви тићу, Петре Карађорђевићу!", ма да је још пред поштом стајала мађарска стража и по тротоарима куљали царско-краљевски официри у прописној ратној униформи. А јуче му је већ потпуно пукло пред очима. Свршено је! Саркотић је у конаку као у тамници, и народне гарде га чувају, и ко зна да неће бити убијен. А октобарско небо је јесенски модро као превучено плавим паучинастим велима, и све се пролама од праштања пушака, и звижде метци преко махала као да је грађански рат или револуција. На упадљивијим угловима су излепљени плакати Народног Већа, нови неки закони су прописани, и ђаци иду од кафане до кафане и деле таблице с натписима: „Говори српски или хрватски! Не вређај националних светиња!" А горе, изнад Сарајева, по оном суновратом виадукту испод Дебелог Брда, све између самих гајева који су пожутели и по којима се извезла бледа јесења паучина, све само што пиште возови, сукћу локомотиве и црн, жежен дим куља у небо, и у неком хаосу магленом брује песме пијаних војника који су проломили гарнизоне, па се враћају кући, или оставили фронтове, па беже. Субординација нечувена! Али то је тако кад царство пропада, а Половина зна да је то истина, и ако невероватна, јер је већ и Карло побегао са женом, и свугде се кидају државе које је идеја монархијска држала на окупу, и нешто ново се рађа после ових година у којима су се јеле само бљутаве коприве и уплесневели кукуруз.

Преокрет! Слобода! Нема старијих више!

Обучен је. дакле, Раде Половина свечано, и спрема се на станицу. И радостан је, некако чудновато радостан да би све плакао, некако тешто, мучно радостан као човек који слути да се нешко добро десило, горостасно, срећно, ишчекивано, али још сигурно не зна се то десило, није потпуно свестан догађаја, и у глави му ускувано и узмућено као нека магла. Радостан је, јер су му јавили да му се враћа син, једини мушкарац у кући међу толиком женском чељади, соко сиви који ће га одменити, и име његово наставити и крсну свећу родитељску палити.

(Свршиће се.)

Објава.

У издању Управе правосл. српске Епархије темишварске у Темишвару изашао је рад проте Слободана Костића, епархијског бележника

ШЕМАТИЗАМ

ПРАВОСЛАВНЕ СРПСКЕ ЕПАРХИЈЕ ТЕМИШВАРСКЕ У КРАЉЕВИНИ РУМУНИЈИ ЗА 1924. ГОДИНУ.

Садржина књиге је:

I. Предговор.
II. Историјски преглед правосл. српске Епархије Темишварске са кратком историјом подручних манастира.
III. Више црквене власти.
Епископ Дијецезан.
Епископски Викар.
IV. Епархијска управа.
V. Епархијска канцеларија.
VI. Протопрезвитерати и свештенство.
VII. Српска вероисповедна основна школа и учитељство.
VIII. Црквене општине, парохије и вероисп. школе.
IX. Црквени иметак у вези са спровађањем аграрне реформе.
X. Бројно стање 31. децембра 1924. у вези са ранијим статистикама.
XI. Исказ о деци српске вероисповедне основне школе школске 1924/25. године.
XII. Школовање средњо-школске омладине.
XIII. Просветне, добротворне и економске српске установе.

Шематизам се може добити код Епарх. експедитора уз цену од 50 леја од комада.

Објава.

Др. Милан Калиновић

преместио је своју

адвокатску канцеларију

из Темишвар-Града у Фабрику Strada 3 August број 24. (Мирбахова палата, ћошак на пијаци).

Објава.

Др. Јован Младин

отворио је своју

адвокатску канцеларију

у ЧАКОВУ.

(Канцеларија је преко од српске цркве.)

Штампарија Браћа Чендеш, Тимишоара. 4685b